

รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผัก
อย่างยั่งยืน ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรฉัตร จังหวัดขอนแก่น

โดย

นางสาวณัฐวดี ทັນพรม

รหัสนักศึกษา 6040308110

นางสาวพรพิมล มาบขุนทด

รหัสนักศึกษา 6040308122

นายศุภกิจ กลอนกลาง

รหัสนักศึกษา 6040308139

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

รายงานการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผัก
อย่างยั่งยืน ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรณรัมย์ จังหวัดขอนแก่น

โดย

นางสาวณัฐวดี ทั้นพรม

รหัสนักศึกษา 6040308110

นางสาวพรพิมล มาบขุนทด

รหัสนักศึกษา 6040308122

นายศุภกิจ กลอนกลาง

รหัสนักศึกษา 6040308139

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

กิตติกรรมประกาศ

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุหลordia จังหวัดขอนแก่น นี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก ดร.ภาสกร บัวศรี อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและแนะแนวทาง รวมทั้งแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำโครงการด้วยความเมตตาเป็นอย่างดี จนสำเร็จเรียบร้อย นับเป็นพระคุณอย่างสูงแก่ผู้จัดทำโครงการ

ขอกราบขอบพระคุณสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระตามสืบสานแนวพระราชดำริ (โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำในตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุหลordia จังหวัดขอนแก่น) ที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้คำปรึกษาแนะนำในด้านวิชาการ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หัวหน้าพื้นที่ต้นแบบขอนแก่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมการพัฒนา เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน รวมไปถึงพี่ๆอาสาพัฒนา(อสพ.) ทุกท่าน และเกษตรกรตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุหลordia จังหวัดขอนแก่น ที่ให้โอกาสได้เข้าสอบถามและเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้จัดทำโครงการขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่สนับสนุนการศึกษา ให้ความรัก ความห่วงใย ขอขอบคุณคณะผู้จัดทำโครงการ ที่ร่วมฝ่าฟันอุปสรรคมาด้วยกัน ขอขอบคุณที่คอย ให้คำปรึกษาแนะนำ จนสำเร็จตามความมุ่งหมายทุกประการ

คุณประโยชน์และคุณค่าที่พึงมีจากงานโครงการเล่มนี้ขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพอย่างสูง

คณะผู้จัดทำโครงการ

2563

ชื่อโครงการ โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน
ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรินทร์ จังหวัดขอนแก่น

ผู้จัดทำโครงการ นางสาวณัฐวดี ทันทพร และคณะ

ศิลปศาสตร์บัณฑิต สาขาการพัฒนาสังคม

ปี พ.ศ. 2563

อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ดร. ภาสกร บัวศรี อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ

บทคัดย่อ

โครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรินทร์ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรินทร์ จังหวัดขอนแก่นและเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรินทร์ จังหวัดขอนแก่น กลุ่มเป้าหมายของโครงการคือ ผู้เข้าร่วมโครงการสมาชิก จำนวน 20 คน อาสาพัฒนาหมู่บ้าน จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาและเจ้าหน้าที่ตำบลทุ่งโป่ง จำนวน 2 คน มีวิธีการดำเนินงาน คือ มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค แนวทางการพัฒนากลุ่ม ความต้องการของเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผัก และมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน ร่วมกันกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง โดยมีการดำเนินกิจกรรม 2 กิจกรรม ดังต่อไปนี้ คือ 1) กิจกรรมวิเคราะห์และหาแนวทางสร้างความยั่งยืนกับกลุ่มผู้ปลูกผักและทีมส่งเสริมเกษตร 2) สรุปภาพรวมของการจัดเวทีกิจกรรม

ผลการดำเนินโครงการ พบว่า เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 20 คน ได้เห็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่ม รวมถึงการบริหารจัดการคน การทำงานตั้งการเตรียมแปลง เตรียมเมล็ด และการเก็บผลผลิต จนถึงตลาดที่รับซื้อ มีความร่วมมือในการทำงานของคนในกลุ่ม รับฟังปัญหาและร่วมแก้ไขกันมากขึ้น และมีแนวทางการแลกเปลี่ยนเทคนิคการดูแลพืช การปลูก และวิธีการบำรุงต่างๆเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	
บทคัดย่อ	
สารบัญ	
สารบัญตาราง	
สารบัญรูปภาพ	
บทที่ 1	1
1.1 ที่ตั้งและชื่อสถานประกอบ	1
1.2 ข้อมูลเกี่ยวข้องกับองค์กร	1
1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่โครงการพัฒนาจัดหาหน้าตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรบดี จังหวัดขอนแก่น	3
1.4 โครงสร้างขององค์กรพื้นที่ขอนแก่น	6
1.5 ตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย	7
1.6 ที่ปรึกษาและตำแหน่งของที่ปรึกษา	7
บทที่ 2	8
2.1 วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา	8
2.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการปฏิบัติงาน	8
2.3 การปฏิบัติงานของนักศึกษาในสถานประกอบการ	8
2.4 สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกประสบการณ์	9
2.5 สิ่งที่ได้ในด้านนักศึกษาผู้ปฏิบัติงาน	10
บทที่ 3	11
3.1 ชื่อโครงการ	11
3.2 หลักการและเหตุผล	11
3.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ	12
3.4 เป้าหมาย	13
3.5 กลุ่มเป้าหมาย	13
3.6 วิธีการดำเนินงาน	13
3.7 ระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการ	14

3.8 ผู้รับผิดชอบโครงการ	14
3.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	15
บทที่ 4	16
4.1 ปัจจัยนำเข้า	17
4.2 กระบวนการ	19
4.3 ผลที่เกิด	21
4.4 ผลลัพธ์	22
4.5 ปัญหาและอุปสรรค	22
4.6 สรุปผลโครงการ	22
บรรณานุกรม	24
ภาคผนวก	25
ภาคผนวก ก	26
ภาคผนวก ข	29

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ขั้นตอนและแผนการดำเนินงาน (PDCA)	14
ตารางที่ 2 กรอบดำเนินงาน	16

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
รูปภาพที่ 1 แสดงพื้นที่โครงการพัฒนาจัดหาบำบัดน้ำทิ้งอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น	4
รูปภาพที่ 2 โครงสร้างองค์กรในพื้นที่ขอนแก่น	6

บทที่ 1

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กร

1.1 ที่ตั้งและชื่อสถานประกอบ

ชื่อสถานประกอบการ : สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังหลังพระตามสืบสานแนวพระราชดำริ (โครงการพัฒนาและจัดหาแหล่งน้ำในตำบลทุ่งโป่ง)

ที่ตั้ง : โรงเรียนบ้านโนนสะอาด หมู่ 1 ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุหลอม จังหวัดขอนแก่น

โทรศัพท์ : 0981028537

1.2 ข้อมูลเกี่ยวข้องกับองค์กร

1.2.1 ความเป็นมา

มูลนิธิปิดทองหลังพระสืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ พัฒนาต่อเนื่องมาจากโครงการปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2551 ในเวลานั้น โครงการปิดทองหลังพระฯ มีพันธกิจตามมติคณะรัฐมนตรี คือ เพื่อฉลองพระชนมายุครบ 80 และ 84 พรรษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อให้ประชาชนสามารถเรียนรู้และสร้างประสบการณ์ตรงจากแนวทางโครงการพระราชดำริน้อมนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมการเรียนรู้ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่และส่งเสริมอาชีพ ประชาชน รวมทั้งส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และกระตุ้นจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และศิลปวัฒนธรรมไทย

ในการดำเนินภารกิจของโครงการปิดทองหลังพระฯ เพื่อสืบสานแนวพระราชดำริ ให้ขยายผลสู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนนั้นกลับมีข้อจำกัดการที่เป็นหน่วยงานย่อยในสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) ดังนั้น เพื่อให้มีหน่วยงานเฉพาะรองรับภารกิจสืบสานแนวพระราชดำริให้ขยายผลสู่ชุมชนได้อย่างกว้างขวาง คณะรัฐมนตรีจึงได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2552 เห็นชอบให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ดำเนินการจัดตั้ง "มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ" และ "สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ" ทั้งนี้ได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2553

1.2.2 พันธกิจ

การจัดการความรู้และการส่งเสริมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริอย่างเป็นระบบกว้างขวาง จนกระทั่งเป็นแนวทางหลักในการ พัฒนาประเทศ

1.2.3 วัตถุประสงค์

จัดตั้งและสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติของมูลนิธิ ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งการจัดตั้งให้สถาบัน โดยมีมูลนิธิ สนับสนุนให้ทุนดำเนินงาน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) สนับสนุนส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนา แก่องค์กร ชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ ในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับมิติการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2) สนับสนุนการจัดการความรู้ตามแนวพระราชดำริโดยประสานความร่วมมือกับศูนย์ศึกษา การพัฒนา โครงการส่วน พระองค์ โครงการตามพระราชประสงค์ โครงการหลวง โครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ องค์กรชุมชน ประชา สังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อให้เกิดคลัง ความรู้ การยกระดับความรู้ การต่อยอดชุดความรู้ใหม่ การ พัฒนาหลักสูตรการศึกษาในและนอกระบบ ตลอดจนการ ขยายผลเชื่อมโยงสู่การนำไปปฏิบัติอย่าง กว้างขวาง

3) ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการ ภารกิจและกิจกรรมของสถาบัน กับแผนชุมชน แผนองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น แผน พัฒนาจังหวัด แผนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และนโยบายรัฐบาล

4) สนับสนุน ส่งเสริม แนะนำ และช่วยเหลือ องค์กรชุมชน ประชาสังคม องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อให้หันมามุ่งแนวพระราชดำริไป ปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็น แนวทางหลักในการพัฒนาทุกระดับของประเทศ

5) สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือดำเนินการตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา และทัศนศึกษาที่เกี่ยวกับการนำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้และ ขยายผลสู่ชุมชนเพื่อส่งเสริมการประสานการดำเนินงานร่วมกับองค์กรชุมชน ประชาสังคม องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อกิจกรรมพัฒนาและ กิจกรรมสาธารณประโยชน์ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

1.3 ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำในตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุขลรัตน์ จังหวัด

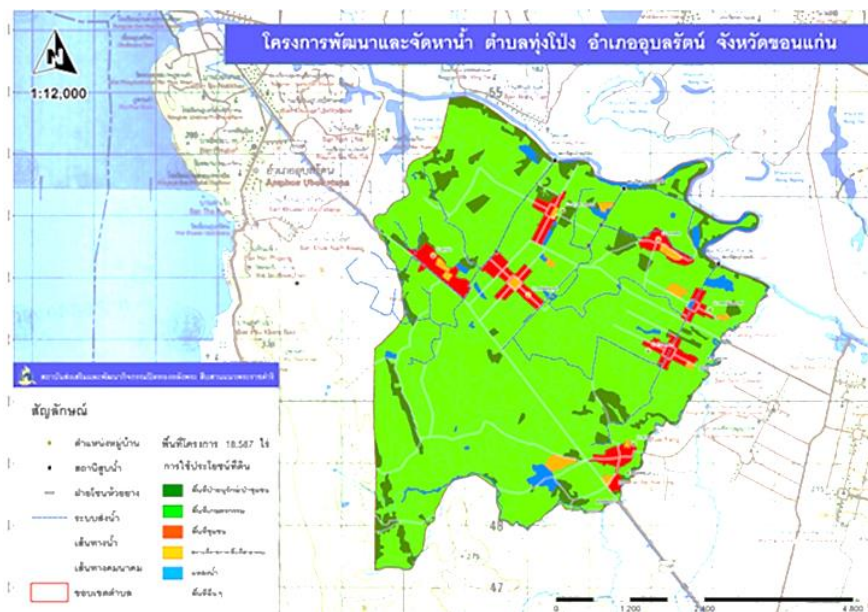
ขอนแก่น

1.3.1 ความเป็นมา

โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำในตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุขลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาคการเกษตรและชนบทเป็นการขยายผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดจากการทำงานในพื้นที่ต้นแบบ 5 แห่งของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริและยังเป็นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

เนื่องจากตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุขลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น บางส่วนเป็นพื้นที่ที่อยู่ใต้เขื่อนแต่มีน้ำไม่เพียงพอต่อการทำเกษตรและยังมีสภาพดินที่ไม่เหมาะต่อการปลูกพืช ส่วนมากเกษตรกรจะปลูกพืชเชิงเดี่ยวเมื่อมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ได้เข้ามาตั้งโครงการพัฒนาและจัดหาน้ำ เมื่อมีการจัดหาน้ำให้กับเกษตรกรแล้วทางมูลนิธิปิดทองฯ ได้ส่งเสริมการปลูกพืชหลังนาและได้ส่งเสริมการเกษตรให้กับเกษตรกรโดยได้จัดตั้งกลุ่ม “เกษตรกรปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง” เดิมอยู่ที่บ้านกุดน้ำเขียว ตำบลนาหว้า อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น ได้อพยพมาอยู่ที่บ้านนิคมฝั่ง 7 พ.ศ. 2507 ได้อพยพมาเนื่องจากน้ำท่วมจากการสร้างเขื่อนอุบลรัตน์ ซึ่งอยู่หมู่ 15 ตำบลโคกสูง โดยตั้งชื่อใหม่ว่าบ้านโนนสะอาด ตำบลเขื่อนอุบลรัตน์ ในปี พ.ศ. 2517 ได้ย้ายมาเป็นตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุขลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีผู้ใหญ่บ้านคนแรกชื่อนายคำมี จันทาฟ้าเหลือ้ม และมีจำนวนครัวเรือนอยู่ 40 ครัวเรือน มีพื้นที่อยู่ประมาณ 950 ไร่ มีอาชีพ ปลูกฝ้าย ปลูกปอ ตัดพินขายให้กับรถไฟ ปัจจุบันมีอาชีพ เกษตรกร 70 % ทำงานบริษัท 18% รับจ้างทั่วไป 10 % ราชการ 2 %

โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำในตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุขลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภาคการเกษตรและชนบทเป็นการขยายผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดจากการทำงานในพื้นที่ต้นแบบ 5 แห่งของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริและยังเป็นการทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน ทั้งจากหน่วยงานภาครัฐ และเอกชน

รูปภาพที่ 1 แสดงพื้นที่โครงการพัฒนาจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

1.3.2 กิจกรรมพื้นที่พัฒนาโครงการพัฒนาและจัดหาน้ำภายในตำบลทุ่งโป่ง

จังหวัดขอนแก่นเป็นผู้เสนอแผนการขับเคลื่อนฯ ต่ออนุกรรมการส่งเสริมการขับเคลื่อนการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ยุทธศาสตร์ที่ 1) ได้รับอนุมัติและดำเนินการพัฒนาระบบน้ำประกอบด้วย (1) โครงการปรับปรุงคลองส่งน้ำสถานีสูบน้ำบ้านหนองผือ (สายพอง)พื้นที่รับประโยชน์ 383 ไร่ (2) โครงการปรับปรุงฝายแบบ มข.-27 จำนวน 2 จุด และสร้างฝายใหม่ แบบ มข. - 58 จำนวน 1 จุดพื้นที่รับประโยชน์ 681 ไร่ (3) โครงการต่อท่อส่งน้ำจากคลองส่งน้ำสถานีสูบน้ำบ้านจระเข้พื้นที่รับประโยชน์ 1,735 ไร่รวมทั้งการพัฒนาระบบบริหารจัดการโครงสร้างระบบน้ำที่มีอยู่เดิม ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโป่งรวมพื้นที่ระบบน้ำทั้งหมด 9,401 ไร่พื้นที่ระบบน้ำไปไม่ถึง 5,987 ไร่

นอกจากเรื่องน้ำ มีการปรับปรุงบำรุงดินเพื่อเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน โดยปุ๋ยพืชสด คือ ปอเทืองร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น เกษตรกรเข้าร่วม 67 ราย นอกจากเป็นปุ๋ยแล้วยังสามารถขายเมล็ดพันธุ์ปอเทืองสร้างรายได้เพิ่มเติมเป็นเงิน 61,664 บาท และการทำแปลงเกษตรกรรายจ่าย สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรใน 10 หมู่บ้านของตำบลทุ่งโป่ง และมีการสร้างองค์ความรู้การบริหารจัดการน้ำ การปรับปรุงดินให้เหมาะสมกับการเพาะปลูกวิเคราะห์ตลาด วางแผนการผลิต การติดตามการผลิตโดยส่งเสริมปลูกข้าวโพดหวาน ฟักทอง ที่ไม่เคยมีการปลูกมาก่อน ปัจจุบัน สร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร 104 ราย มากกว่า 1,603,108 บาท

การพัฒนากระบวนน้ำปัจจุบัน มีการกระจายน้ำจากสถานีสูบน้ำบ้านจระเข้ เข้าสู่พื้นที่เกษตร พื้นที่ 1,735 ไร่ 94 ครัวเรือน การบริหารจัดการน้ำจากสถานีสูบน้ำด้วยพลังงานไฟฟ้า และน้ำจากฝาย ทดน้ำในลำห้วยยาง พื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด 9,401 ไร่ เกษตรกร 608 ครัวเรือน ส่งเสริมระบบกระจาย น้ำในแปลงด้วยระบบน้ำหยด มีการปลูกพืชหลังนาซึ่ง ข้าวโพดหวาน และพืชผักสามารถตลาดรองรับ ได้ เช่น แมคโครมูลค่า 58,119 บาท

การเกษตรในพื้นที่ตำบลทุ่งโป่งปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ นอกจากข้าวที่ผ่านการ คัดเลือกพันธุ์ พืชไร่ข้าวโพดหวาน อ้อย นอกจากนี้ยังมีการทำพืชสวน อาทิเช่น มะพร้าว พักเขียว และพืช ไบชนิดต่างๆ และปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงไก่เป็นอาชีพเสริมเกษตรกรอีกด้วย

กิจกรรมในโครงการพัฒนาและจัดหาภายในตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ

1.3.2.1 ด้านโครงสร้างพื้นฐานดินและน้ำ

1) โครงการปรับปรุงคลองส่งน้ำสถานีสูบน้ำบ้านหนองผือ (สายพอง) เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ ทำการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ในฤดูแล้ง

2) โครงการปรับปรุงฝายแบบ มข. - 27 และ โครงการปรับปรุงฝายแบบ มข. - 58 เพื่อ กักเก็บน้ำไว้ใช้ในการทำการเกษตรของเกษตรกรที่ไม่ได้อยู่ในพื้นที่คลองส่งน้ำสถานีสูบน้ำบ้านหนองผือ (สายพอง) เข้าไม่ถึงพื้นที่ในการทำการเกษตรของเกษตรกร

3) โครงสร้างระบบน้ำที่มีอยู่เดิม ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งโป่ง เพื่อซ่อมแซมโครงสร้างระบบน้ำเดิมให้มีประสิทธิภาพในการใช้งานและสามารถกักเก็บน้ำได้มากขึ้น

4) การขุดเจาะบาดาล และใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการสูบน้ำเพื่อใช้ในการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรได้ตลอดปี และมีการส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ระบบน้ำหยดแทนการ ใช้น้ำแบบเดิมในการทำการเกษตร เพื่อเป็นการประหยัดน้ำและใช้น้ำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

5) โครงการปลูกพืชหลังนาเพิ่มปริมาณอินทรีย์วัตถุในดิน โดยปุ๋ยพืชสด คือ ปอเทืองร่วมกับสถานีพัฒนาที่ดินขอนแก่น เพื่อบำรุงดินและเพื่อเป็นรายได้เสริมจากการปลูกโดยการ ขายเมล็ดพันธ์

1.3.2.2 ด้านการส่งเสริมการเกษตรและปศุสัตว์

1) กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ มข.55 ร่วมมือกับคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่มีรายได้เสริมภายในครัวเรือน ไก่ประดู่หางดำมี ลักษณะเนื้อเหมือนไก่บ้านแต่มีการเจริญเติบโตเร็วกว่าไก่บ้านและเหมาะสมในสภาพพื้นที่ในตำบลทุ่งโป่ง

ปัจจุบันเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำสามารถผลิตลูกไก่เองได้ มีการเลี้ยงแบบไก่ขุนมากขึ้นและสร้างรายได้ให้เกษตรกรได้เป็นจำนวนมาก

2) กลุ่มวิสาหกิจอ้อย ร่วมมือกับบริษัทโรงงานน้ำตาลมิตรผล และบริษัทสยามคูโบต้า จัดตั้งกลุ่มขึ้นเพื่อให้เกษตรกรภายในตำบลสามารถเข้าถึงสิทธิประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น ส่งเสริมให้เกษตรกรในตำบลทุ่งโป่งตัดอ้อยสด ลดการเผาอ้อย

3) กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง กิจกรรมปลูกพืชผักตลอดปี มีการส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชผักผสมผสาน และมีการส่งเสริมตลาดสมัยใหม่เพื่อความยั่งยืน โดยร่วมมือกับเทสโก้ โลตัส ผลผลิตที่กลุ่มผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่งส่งขายให้กับเทสโก้ โลตัสมี 2 ชนิด คือ พริกเขียว และกระเพรา นอกจากนี้ผลผลิตอื่นๆที่เกษตรกรปลูกได้มีการส่งขายสู่ตลาดชุมชนผ่านระบบกลุ่ม

1.4 โครงสร้างขององค์กรพื้นที่ขอนแก่น

รูปภาพที่ 2 โครงสร้างองค์กรในพื้นที่ขอนแก่น

1.5 ตำแหน่งที่ได้รับมอบหมาย

ตำแหน่ง : ผู้ช่วยพนักงานส่งเสริมการพัฒนา, ผู้ช่วยพนักงานวิเคราะห์นโยบายและแผน

ลักษณะงาน : งานส่งเสริมด้านการเกษตร

1.6 ที่ปรึกษาและตำแหน่งของที่ปรึกษา

ที่ปรึกษา : นายอนุชภูมิ จารุจินดา

ตำแหน่ง : หัวหน้าพื้นที่ต้นแบบขอนแก่น

บทที่ 2

วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

2.1 วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานสหกิจศึกษา

- 2.1.1 เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ทางด้านอาชีพและการพัฒนาตนเองแก่นักศึกษาและสร้างความพร้อมในการปฏิบัติงานในอนาคต
- 2.1.2 เพื่อเปิดโอกาสให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต
- 2.1.3 เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมหาวิทยาลัยกับสถานประกอบการ
- 2.1.4 เพื่อฝึกให้มีความรับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และฝึกทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 2.1.5 เพื่อนำความรู้จากที่เรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงาน และสร้างความรู้ ความเข้าใจในงานด้านการส่งเสริมเกษตร

2.2 ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการปฏิบัติงาน

- 2.2.1 มีประสบการณ์ในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานอย่างเป็นระบบของสถานประกอบการและได้เรียนรู้การทำงานกับชุมชนและการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเตรียมความพร้อมการปฏิบัติงานในอนาคต
- 2.2.2 นักศึกษาได้นำความรู้ความสามารถที่ได้เรียนมา นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน
- 2.2.3 ได้รับองค์ความรู้ใหม่ๆ ที่เพิ่มขึ้น

2.3 การปฏิบัติงานของนักศึกษาในสถานประกอบการ

- 2.3.1 การปฏิบัติงานในทีมโครงสร้างพื้นฐานดินและน้ำ ได้ลงพื้นที่การสำรวจความต้องการสร้างฝายกักเก็บน้ำในฤดูฝนเพื่อเก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง โดยลงสำรวจผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากการสร้างฝายในแต่ละจุด การเข้าร่วมประชุม เข้าร่วมประชุมกิจกรรมส่งเสริมการปลูกปอเทืองขยายเมล็ดพันธุ์และบำรุงหน้าดินโดยมีพัฒนาที่ดินให้ความรู้ตั้งแต่กระบวนการปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยว การออกแบบแบบฟอร์มการเก็บข้อมูลการสร้างฝาย
- 2.3.2 การปฏิบัติงานในทีมส่งเสริมเกษตร ได้ลงพื้นที่สำรวจ ตรวจสอบแปลง พืชผัก ได้แก่ มะพร้าว น้ำหอม ที่มีภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับซื้อ(CP) โดยมีการตรวจแปลงของเกษตรกรทุกเดือน ซึ่งจะตรวจ รอบโคน รอบพุ่ม จำนวนใบและการให้น้ำใส่ปุ๋ย ข้าวโพดหวาน และผักต่างๆ ได้แก่ กระเพรา พัก

เขียว มีภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับซื้อผลผลิต (Tesco lotus) โดยมีการลงตรวจรอบปลูก การเจริญเติบโตและคุณภาพของผลิตต่อสัปดาห์เพื่อคาดการณ์ปริมาณผลผลิตที่จะส่งให้กับโรงคัดแยกผลผลิต โนนเขวา และตรวจความเจริญเติบโตของผักใบต่างๆที่ส่งขายตามตลาดชุมชน เช่น ตะไคร้ สะระแหน่ ขึ้นฉ่าย ผักสลัด ถั่วฝักยาว ฯ เข้าร่วมประชุมและสรุปประชุมการสรุปผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจ อ้อยตำบลทุ่งโป่ง เข้าร่วมประชุมหารือการก่อสร้างโรงคัดที่กำลังรอการดำเนินการในตำบลทุ่งโป่งร่วมกับ เกษตรจังหวัดขอนแก่น สาธารณะสุขจังหวัดขอนแก่น ตัวแทนจากเทสโก้โลตัส

2.3.3 การปฏิบัติงานในทีมปศุสัตว์ มีการทำงานร่วมกับอาจารย์จากมหาวิทยาลัยขอนแก่นผู้ให้ความรู้เรื่องไก่ประดู่หางดำ มข. 55 ได้ลงพื้นที่ส่องไข่ไก่ประดู่หางดำ มข.55 ลักษณะของไข่ที่มีเชื้อ จะส่องเห็นเส้นเลือดภายในไข่ ในระยะที่เป็นตัวอ่อนจะมองเห็นตัวและขยับได้ ส่วนไข่ที่ไม่มีเชื้อ จะส่องไม่เห็นเส้นเลือด ให้คำแนะนำเกษตรกรในการอนุบาลลูกไก่ ติดตามการเจริญเติบโต ตรวจบริเวณคอกไก่ และส่งมอบลูกไก่ให้กับเกษตรกร ส่งไก่ประดู่หางดำ มข.55 ให้กับผู้รับซื้อ เข้าร่วมประชุมและสรุปประชุมกลุ่มไก่

2.3.4 งานที่ได้รับมอบหมายในสำนักงาน การทำเอกสารต่างๆ สรุปการทำงานประจำเดือน สรุปการใช้รถสำนักงานประจำเดือน สรุปการใช้น้ำมันประจำเดือน

2.4 สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการฝึกประสบการณ์

2.4.1 ด้านสังคม

2.4.1.1 ได้เรียนรู้ระเบียบวินัยภายในองค์กร เรียนรู้ระเบียบการทำงานภายในองค์กรให้สามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานจริงได้

2.4.1.2 ได้เรียนรู้การปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขจากการปรับตัวให้เข้ากับสังคมในสำนักงาน

2.4.1.3 ได้รู้เรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกับองค์กรต่างๆ เช่นองค์กรภาครัฐ องค์กรเอกชน

2.4.2 ด้านทฤษฎี

2.4.2.1 เรียนรู้วิธีการตรวจการเจริญเติบโตของพืชในโครงการ เช่น มะพร้าว พักเขียว ข้าวโพด

2.4.2.2 เรียนรู้วิธีการดูแลพืช วิธีการกำจัดศัตรูพืชของพืชชนิดต่างๆในโครงการ

2.4.2.3 เรียนรู้วิธีการคัดฟ่อนแม่พันธุ์ไก่ประดู่หางดำ มข.55

2.4.2.4 เรียนรู้วิธีการปลูกพืชผักให้ได้ผลดี การให้น้ำ การให้ปุ๋ย การปลูกพืชในโรงเรือน และการผสมดินปลูก การคำนวณปุ๋ยให้เหมาะสมกับชนิดพืชที่ปลูก

2.4.2.5 เรียนรู้วิธีการคาดการณ์ผลผลิตของเกษตรกรในโครงการที่จะนำส่งโรงคัดแยก

2.4.3 ด้านปฏิบัติ

2.4.3.1 ลงตรวจแปลงเกษตรกรเพื่อสำรวจการเจริญเติบโตของพืชในโครงการ

2.4.3.2 ลงแนะนำเกษตรกรในเรื่องวิธีการกำจัดศัตรูพืช โรคแมลง และโรคต่างๆของพืช

2.4.3.3 คัดพ่อแม่พันธุ์ไก่ประดู่หางดำ มข.55

2.4.3.4 จับประเด็น สรุปประชุมต่างๆที่จัดขึ้นในพื้นที่ การประชุมประจำเดือนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง ประชุมประจำเดือนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่ประดู่หางดำ มข.55 การประชุมกลุ่มวิสาหกิจอ้อย และการประชุมอื่นๆ

2.4.3.5 จัดกิจกรรมการจัดรอบปลูกพืชของเกษตรกร

2.5 สิ่งที่ได้ในด้านนักศึกษาผู้ปฏิบัติงาน

2.5.1 สามารถปรับตัวในสังคมการทำงานของสำนักงานได้ เรียนรู้การปรับตัวให้เข้าหาผู้อื่น

2.5.2 สามารถนำความรู้ ทักษะจากการเรียนมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง

2.5.3 เรียนรู้วัฒนธรรมขององค์กร

2.5.4 ได้พัฒนาทักษะการจดสรุปประชุม และการสรุปประชุม

2.5.5 ได้ฝึกฝนตนเองให้มีความอดทนและมีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

2.5.6 ได้เรียนรู้ทักษะการติดต่อประสานงานกับองค์กร ภาครัฐ ภาคเอกชน และอื่นๆ

2.5.7 ได้เรียนรู้ข้อมูลทางการเกษตร และปศุสัตว์ในขั้นพื้นฐาน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้

2.5.8 เรียนรู้เทคนิคการจัดประชุม การประชุมในรูปแบบต่างๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน และสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดในการจัดประชุมได้

2.5.9 สามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ที่กดดัน

บทที่ 3

รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ

3.1 ชื่อโครงการ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุขลรัตน จังหวัดขอนแก่น

3.2 หลักการและเหตุผล

ในอดีตพื้นที่ตำบลทุ่งโป่ง อ.บุขลรัตน จ.ขอนแก่น ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำอย่างมาก เนื่องจากสภาพพื้นที่เป็นดินปนทราย จึงทำให้ไม่สามารถดูดซับน้ำได้ แม้บางหมู่บ้านจะอยู่ใกล้กับเขื่อนอุบลรัตน์ก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถใช้น้ำจากเขื่อนได้ ทั้งยังเป็นพื้นที่ที่อับฝน ชาวบ้านจึงปลูกพืชยาก ดังนั้น การแก้ปัญหาของชาวบ้านคือการขุดคลองส่งน้ำเพื่อทำเกษตร โดยไม่พึ่งน้ำจากเขื่อน แต่เมื่อเวลาผ่านไปปริมาณน้ำเริ่มไม่พอใช้ คลองเริ่มเสื่อมโทรม ครั้นจะซ่อมแซมก็ใช้งบประมาณค่อนข้างสูงจนเกิดการทิ้งร้างบ้าง บางแห่งประสิทธิภาพการใช้งานเริ่มต่ำลง

สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ จึงเข้ามาช่วยบริหารจัดการน้ำ ทั้งยังเป็นพี่เลี้ยงด้านเกษตรกรรมแบบเศรษฐกิจพอเพียงตามศาสตร์พระราชาแก่ชาวบ้าน โดยปี 2558 ภายใต้อำนาจ “โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำในตำบลทุ่งโป่ง” ที่ทำงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และเอกชน ภายใต้อุทธรศาสตร์การพัฒนามตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภาคการเกษตรและชนบท ที่มีเป้าหมายมุ่งเน้นสร้างโอกาสให้ชุมชนยกระดับคุณภาพชีวิต ด้วยการนำแนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” สร้างโอกาสให้ชุมชนยกระดับคุณภาพชีวิต ด้วยการน้อมนำแนวพระราชดำริ “ทฤษฎีใหม่” มาใช้ ตั้งแต่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านน้ำ การจัดหาและพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร สามารถเพิ่มพื้นที่รับประโยชน์จากเดิม 2,476 ไร่ เป็น 9,401 ไร่ (3.8 เท่า) พร้อมกับร่วมกับหน่วยราชการส่งเสริมระบบกระจายน้ำในแปลงเกษตร (ระบบน้ำหยด) และระบบกักเก็บน้ำในแปลงเกษตร พัฒนาอาชีพการเกษตรสมัยใหม่ ส่งเสริมปลูกพืชเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่มีตลาดรองรับ และพัฒนากลุ่มการผลิตเพื่อรองรับการพัฒนาวิสาหกิจเพื่อสังคมที่บูรณาการความร่วมมือของทุกภาคส่วน ให้นำไปสู่การพึ่งพาตนเองได้ของเกษตรกรในอนาคต ในรูปแบบกลุ่มอาชีพ กองทุน และธนาคารชุมชนที่สามารถบริหารจัดการด้วยตนเองได้¹ (ที่มา มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ)

¹ ที่มา มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

ในการทำงานของมูลนิธิปิดทองฯ แบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดยระยะแรกคือให้ชาวบ้านอยู่รอดก่อน เมื่อมีการรวมตัวกันบริหารจัดการเรื่องน้ำแล้ว จะส่งเสริมเรื่องเกษตร โดยให้ชาวบ้านปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก เมื่ออยู่รอดแล้วจึงรวมกลุ่มกันนำไปขาย จุดเริ่มต้นของกลุ่มผัก ได้มีการรวมกันในปี 2559 เป็นกิจกรรมหนึ่งที่ปิดทองฯ ส่งเสริม อยากให้ชาวบ้านมีรายได้เพิ่ม ก่อนหน้านี้มีกิจกรรมลดรายจ่ายช่วยเกษตรกร ทางปิดทองฯ ได้มีการแจกกล้าไม้ให้เกษตรกรที่สนใจนำไปปลูก เน้นให้ลดรายจ่ายในครัวเรือน พอมีความร่วมมือกับห้างที่เข้ามาส่งเสริมและเพิ่มตลาดให้กับเกษตรกรจึงมีการตั้งคนกลุ่มหนึ่งที่มีความสามารถเข้ามาปลูกขายเป็นอาชีพให้เขามีรายได้ต่อเนื่อง เลยเริ่มทดลองปลูกแบบมีตลาดรองรับว่าจะมีผลอย่างไร ตลอดผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เกษตรกรสามารถปลูกพืชและนำไปขายตามตลาดชุมชน, โรงพยาบาลศรีนครินทร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ร้านโมเดิร์นเทรด อาทิ Tesco Lotus, Makro จนมีรายได้ กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักสามารถเชื่อมโยงสู่ตลาดภายนอกได้เองแล้ว ทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องขององค์ความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพจากหน่วยงานจากภายนอกโดยด้วยการส่งเจ้าหน้าที่เข้ามาส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการให้เกษตรกรผู้ปลูกผัก เช่น การวางแผนการปลูก, การดูแลควบคุมคุณภาพ และปริมาณผลผลิตต่อเนื่องเพื่อให้มีรายได้ตลอดทั้งปี ปัญหาที่พบในปัจจุบันคือสมาชิกยังบริหารจัดการกันเองไม่ได้ งานที่จะทำ ทิศทางของงานจะไปในทางไหน แผนเงินที่ยังไม่สามารถมีเงินทุนมากพอที่จะเลี้ยงดูตัวเองได้ สรุปความมั่นคงของกลุ่มที่จะสามารถขับเคลื่อนไปได้คือคน งาน และเงิน

ผู้จัดทำโครงการจึงได้สนใจ ศึกษาโครงการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน ขึ้นมาเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น และเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

3.3 วัตถุประสงค์ของโครงการ

3.3.1 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

3.3.2 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

3.4 เป้าหมาย

สมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่งมีแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มได้ด้วยตนเอง

3.5 กลุ่มเป้าหมาย

สมาชิกในกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง ที่มีการปลูกเป็นอาชีพหลัก(ปลูกต่อเนื่อง) จำนวน 15 คนและปลูกเป็นอาชีพเสริม(ปลูกไม่ต่อเนื่อง) จำนวน 15 คน และอาสาสมัครพัฒนาหมู่บ้าน(อสพ.) จำนวน 7 คน

3.6 วิธีการดำเนินงาน

3.6.1. มีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค แนวทางการพัฒนา กลุ่ม ความต้องการของเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผัก และมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการ พัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน ร่วมกันกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง โดยหัวหน้าพื้นที่ ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น, หัวหน้าทีมส่งเสริมเกษตร, นางสาวณัฐวดี ทันทพร, นางสาวพรพิมล มาบขุนทด, และนายศุภกิจ กลอนกลาง นักศึกษาฝึกงาน

3.6.2 เนื้อหาในการจัดประชุม

- 1) สอบถามความเป็นมาและความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกผักและทีมส่งเสริมเกษตร ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
- 2) สอบถามอุปสรรคและปัญหาของกลุ่มปลูกผักในระยะเวลาที่ผ่านมา
- 3) สอบถามแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มปลูกผักให้ยั่งยืน

3.6.3 รูปแบบการจัดกิจกรรม

- 1) กิจกรรมวิเคราะห์และหาแนวทางสร้างความยั่งยืนกับกลุ่มผู้ปลูกผักและทีมส่งเสริม เกษตร

- 1.1. เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม
 - 1.2. เรื่องปัจจัยในการทำให้กลุ่มยั่งยืน
 - 1.3 เรื่องปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผัก (สรุปจากแบบสอบถาม)
 - 1.4 เรื่องแนวทางการพัฒนากลุ่มเพื่อเกิดความยั่งยืนในอนาคต
- 2) สรุปภาพรวมของการจัดเวทีกิจกรรม

ขั้นตอนและแผนการดำเนินงาน (PDCA)

รายการ	มกราคม 2564			กุมภาพันธ์ 2564		
	1-10	10-20	20-31	1-10	10-20	20-28
ขั้นวางแผนงาน (P)						
1. เขียนโครงการนำเสนอ	↔					
2. ประชุมหารือเกี่ยวกับโครงการ		↔				
3. นำเสนอโครงการเพื่ออนุมัติ			↔			
ขั้นดำเนินการ (D)						
1. สัมภาษณ์เกษตรกรเพื่อหาปัญหาอุปสรรคของเกษตรกรและการทำงานของคณะกรรมการกลุ่มผู้ปลูกผัก			↔			
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหา				↔		
3. จัดเวทีประชุมร่วมกับเกษตรกรเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน					↔	
ขั้นสรุปและประเมินผล (C)						
1. ประเมินติดตามผลการพัฒนากลุ่ม					↔	
ขั้นปรับปรุงผลการประเมิน (A)						
1. นำผลการพัฒนากลุ่มมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาในการจัดกิจกรรมต่อไป					↔	

3.7 ระยะเวลาในการดำเนินงานโครงการ

วันที่ 5 มกราคม - 12 กุมภาพันธ์ 2564

3.8 ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางสาวณัฐวดี ทันทพรม นางสาวพรพิมล มาบขุนทด และนายศุภกิจ กลอนกลาง

3.9 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

3.9.1 ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

3.9.2 ได้แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

บทที่ 4

ผลการดำเนินโครงการ

ในการดำเนินโครงการ ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน ตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ผู้จัดทำโครงการขอเสนอผลการดำเนินงานตามกรอบการดำเนินงานดังนี้

Input	Process	Output	Outcome
<p>1. คน</p> <p>1.1 กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก จำนวน 20 คน</p> <p>1.2 เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง จำนวน 3 คน</p> <p>1.3 อาสาพัฒนาหมู่บ้าน จำนวน 5 คน</p> <p>2. เอกสารข้อมูล</p> <p>2.1 ข้อมูลแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผัก</p>	<p>1. เตรียมข้อมูลในการทำโครงการ</p> <p>- สอบถามข้อมูลความเป็นมาของกลุ่มผัก</p> <p>- หาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มปลูกผัก</p> <p>- สอบถามปัญหา/อุปสรรคที่มีผลต่อการปลูกผักของเกษตรกร</p> <p>2. วิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>- วิเคราะห์ปัญหา/อุปสรรคที่มีผลต่อการเกษตร</p> <p>3.กิจกรรมและการปฏิบัติการ</p> <p>- กิจกรรมการ</p> <p>1) เรื่องรูปแบบการบริหารจัดการกลุ่ม</p> <p>2) เรื่องปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผัก (สรุปจากแบบสอบถาม)</p>	<p>1. ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น</p> <p>2.ได้แนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น</p>	<p>1.ได้เห็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่ม ร่วมถึงการบริหารจัดการคน การทำงานตั้งการเตรียมแปลง เตรียมเมล็ด และการเก็บผลผลิต จนถึงตลาดที่รับซื้อ</p> <p>2.ความร่วมมือในการทำงานของคนในกลุ่ม</p> <p>3. มีการแลกเปลี่ยนเทคนิคการดูแลพืช การปลูก และวิธีการบำรุงต่างๆเพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด</p>

	3) เรื่องแนวทางการพัฒนากลุ่ม เพื่อเกิดความยั่งยืนในอนาคต 4) เรื่องปัจจัยในการทำให้กลุ่ม ยั่งยืน		
--	--	--	--

4.1 ปัจจัยนำเข้า

4.1.1 คน

กลุ่มคนที่เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ ประกอบด้วยภาคส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) สมาชิกเกษตรกรผู้ปลูกผักตำบลทุ่งโป่ง จำนวน 20 คน เป็นกลุ่มตัวแทนของเกษตรกรผู้ปลูกผักในโครงการพัฒนาและจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
- 2) เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง จำนวน 2 คน ประธานการจัดประชุมของเกษตรกร
- 3) อาสาพัฒนาหมู่บ้าน จำนวน 5 คน เป็นตัวแทนกลุ่มส่งเสริมเกษตรกรผู้ปลูกผักในโครงการพัฒนาและจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น
- 4) นางสาวณัฐวดี ทันทพร นางสาวพริมล มาบขุนทด นายศุภกิจ กลอนกลาง วิทยากรกระบวนการในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการพัฒนาเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน ตำบลทุ่งโป่ง อำเภออุบลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

4.1.2 เอกสารข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการจัดกิจกรรมประกอบไปด้วย สื่อ PowerPoint ข้อมูลมีทั้งหมด 4 ประเด็น รูปแบบการบริหารจัดการของกลุ่ม ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผักปัจจุบัน แนวทางการพัฒนากลุ่มเพื่อเกิดความยั่งยืนในอนาคต ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มอยู่อย่างยั่งยืน

4.1.2.1 รูปแบบการบริหารจัดการของกลุ่มผัก โดยนำแนวความคิดบันได 7 ขั้นสู่ความยั่งยืน

- 1) ขั้นที่ 1 ทำไมต้องรวมกลุ่มเพราะสารพันปัญหาเริ่มเข้า ขยายผลผลิตไม่ได้ราคาเกิดภัยพิบัติ โรคภัยคุกคาม สุขภาพเสื่อมโทรม ฯลฯ เช่น สมาชิกภายในกลุ่มแลกเปลี่ยนวิธีการปลูกและการต่อรองราคาและมีการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร
- 2) ขั้นที่ 2 สิทธิกับหน้าที่ต้องมาด้วยกัน ทำความเข้าใจให้ดี แล้วตกลงกันให้ชัดเจนว่า สิทธิและหน้าที่ต้องมาด้วยกัน เช่น สิทธิคือการพึงได้และต้องไม่เบียดเบียนผู้อื่น หน้าที่คือการรู้หน้าที่ตัวเองว่าจะต้องทำอะไร

3) ขั้นที่ 3 ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ในทุกเรื่อง ตั้งแต่กำหนดข้อบังคับของกลุ่ม ไปจนถึงการผลิตสินค้า คิดต้นทุน ทำบัญชี ดูแลจัดเก็บสินค้าหรือผลผลิต เช่น การแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

4) ขั้นที่ 4 แข่งขันให้ได้ในตลาด ช่วยกันหาทางเพิ่มมูลค่าผลผลิตช่องทางการขาย และวิธีการลดต้นทุน เช่น ต้องมีการแพคผลผลิตให้มีคุณภาพทุกครั้ง เพื่อให้หน้าสนใจและราคาที่สูงขึ้น

5) ขั้นที่ 5 มีสิทธิมีเสียง กระตุ้นให้สมาชิกทุกคน มาร่วมใช้สิทธิออกเสียงในการประชุมทุกครั้งและทุกเรื่อง ไม่ว่าจะป็นหนทางแก้ปัญหาหรือให้ความรู้ใหม่ ๆ กับสมาชิก เช่น สมาชิกทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่

6) ขั้นที่ 6 ข้อมูลมีความรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลทุกด้านไม่ว่าการผลิตการขายและความรู้จากคนเก่ง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแผนการผลิต แผนการขาย การใช้จ่าย และการทำงานของกลุ่ม เช่น มีการเก็บข้อมูล มาทำสถิติ เพื่อนำมาปรับปรุงและแก้ปัญหา

7) ขั้นที่ 7 แสวงหาพันธมิตรรอบตัว ร่วมมือกับทุกภาคส่วน ไม่ว่าจะป็นหน่วยราชการ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษาและกลุ่มอื่น ๆ เพื่อนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ รวมทั้งเงินทุน มาพัฒนาสินค้าและขยายตลาด เช่น คณะกรรมการต้องมีการเรียนรู้ วิธีการทำงานจากเจ้าหน้าที่ เพื่อที่จะสามารถทำงานแทนเจ้าหน้าที่ได้

4.1.2.2 ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปัจจุบัน วิเคราะห์แบบสอบถามจากเกษตรกรกลุ่มผู้ปลูกผักได้ดังนี้

- 1) มีศัตรูพืชรบกวน
- 2) สภาพอากาศต่อการปลูก (ฤดูกาล)
- 3) น้ำไม่เพียงพอ
- 4) ผักเกิดโรค, ไวรัสลงผักเขียว
- 5) ไม่มีประสบการณ์ ลองผิดลองถูก

4.1.2.3 แนวทางการพัฒนากลุ่มเพื่อเกิดความยั่งยืนในอนาคต วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ดังนี้ อยากให้มีความร่วมมือ ความสามัคคี, มีความตรงต่อเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือการเข้าร่วมประชุม อยากให้มีตลาดเพิ่มออเดอร์ในการรองรับผลผลิตในแต่ละรอบการปลูกเพื่อไม่ให้เกิดผลผลิตเสียหาย มีความซื่อสัตย์และเสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม และพูดคุยกันมากยิ่งขึ้น

4.1.2.4 ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มอยู่อย่างยั่งยืน

- 1) ด้านผู้นำ ต้องมีความรู้ มีทักษะและประสบการณ์ในการจัดการกับปัญหา และร่วมหาแนวทางแก้ไขกับสมาชิก
- 2) ด้านสมาชิก ต้องมีความรู้ทักษะและประสบการณ์ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
- 3) ด้านวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันวัตถุประสงค์ ต้องสอดคล้องกับสมาชิกกลุ่มและสมาชิกต้องมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์
- 4) ด้านบริหารจัดการกลุ่ม ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มรับรู้กฎระเบียบกติกาและพอใจในการได้รับผลประโยชน์ ควรมีกิจกรรมภายในกลุ่มอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 5) ด้านการสื่อสารภายในกลุ่ม ต้องมีการประชุมกลุ่มบ่อยขึ้น มีการพูดคุย แสดงความคิดเห็นกัน และการประชาสัมพันธ์ที่ดีและรวดเร็ว
- 6) ด้านผลผลิต ผลงานของกลุ่ม ปริมาณผลผลิตและคุณภาพผลผลิต ผลงานได้ตามเป้าหมาย มีตลาดรองรับผลผลิตและพัฒนาต่อยอดของผลผลิตเพิ่มขึ้นต่อไป
- 7) ด้านเงินทุนในกลุ่ม ต้องมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม โดยมาจากการถือหุ้นของสมาชิกหรือการหักเปอร์เซ็นต์การขาย

4.2 กระบวนการ

4.2.1 การเตรียมข้อมูลในการทำโครงการ โดยมีขั้นตอนการเตรียมการดังนี้

4.2.1.1 ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเกษตรกร โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการสอบถามข้อมูลตามหัวข้อ ต้นทุนและกำไรในการผลิต แรงจูงใจในการเข้าร่วมกลุ่ม ข้อดีและข้อเสียของทีมส่งเสริมอาชีพ ความมั่นใจในกลุ่มผัก ปัญหาและอุปสรรคในการปลูก ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาวิเคราะห์การจัดทำโครงการพัฒนา

4.2.1.2 วางแผนเขียนโครงการให้สอดคล้องกับปัญหาของเกษตรกรที่ได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำโครงการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน

4.2.2 การดำเนินการจัดทำโครงการ กำหนดวันประชุมของเกษตรกรในกลุ่มผู้ปลูกพืชผักในตำบลทุ่งโป่ง เพื่อประชุมหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน ณ มูลนิธิปิดทองหลังพระฯ ขอนแก่น

4.2.3 จัดเตรียมสถานที่ ประสานงานผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และจัดเตรียมข้อมูลที่ใช้ในการประชุม

4.2.3.1 เปิดการประชุมโดย นายอนุชภูมิ จารุจินดา หัวหน้าพื้นที่โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำในพื้นที่ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุขลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น

4.2.3.2 หาแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน โดย นางสาวณัฐวดี ทันทพร นางสาวพรพิมล มาบขุนทดและนายศุภกิจ กลอนกลาง หารือร่วมกับกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผัก เพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มผักให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

4.2.4 จัดประชุมเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน โดยการเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ปลูกผัก จำนวน 20 คน จากการสุ่มเก็บข้อมูล โดยมีรายละเอียดกิจกรรมโครงการ ดังนี้

4.2.4.1 ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเกษตรกร โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการสอบถามข้อมูลตามหัวข้อ ต้นทุนและกำไรในการผลิต แรงจูงใจในการเข้าร่วมกลุ่ม ข้อดีและข้อเสียของทีมส่งเสริมอาชีพ ความมั่นใจในกลุ่มผัก ปัญหาและอุปสรรคในการปลูก ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาวิเคราะห์การจัดทำโครงการพัฒนา

4.2.4.2 นำมาวิเคราะห์ทำแบบสัมภาษณ์เกษตรกร เมื่อทราบถึงลงพื้นที่สำรวจข้อมูลเกษตรกร โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในการสอบถามข้อมูลตามหัวข้อ เพื่อนำมาวิเคราะห์การจัดทำโครงการพัฒนา แล้วได้นำประเด็นมาวิเคราะห์หาอุปสรรคของเกษตรกรเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักอย่างยั่งยืน ได้ 4 ประเด็น ดังนี้ รูปแบบการบริหารจัดการของกลุ่ม ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผักปัจจุบัน แนวทางการพัฒนากลุ่มเพื่อเกิดความยั่งยืนในอนาคต ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มอยู่อย่างยั่งยืน

4.2.4.3 จัดประชุมปฏิบัติการในวันที่ 12 เดือนกุมภาพันธ์ 2564 จากการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการของกลุ่มผัก สรุปได้ดังนี้ว่า ปัจจุบันกลุ่มผู้ปลูกผักของตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุขลรัตน์ จังหวัดขอนแก่น ได้มีปัญหาและอุปสรรคจากศัตรูพืชรบกวน มากที่สุด 50% รองลงมาเป็นสภาพอากาศหรือฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลง จึงทำให้ผลผลิตไม่ได้ตามที่ประเมินไว้ 37% และมีน้ำไม่เพียงพอต่อการใช้ในการเพาะปลูก 25% กำไรจากผลผลิตหักต้นทุนแล้วเฉลี่ยได้ 90% รวมเป็นเงิน 5,000-20,000บาทต่อเดือน แรงจูงใจของเกษตรกรที่เข้าร่วมกลุ่มปลูกผัก คือมีตลาดรองรับได้ราคามาตรฐาน สะดวกในการส่งผลผลิตเพราะมีตลาดรับซื้อใกล้บ้านและสร้างรายได้ลดรายจ่ายภายในครอบครัวได้อีก โดยกิจกรรมจะจัดในรูปแบบการจัดประชุมเพื่อหาแนวทางการพัฒนากลุ่มเพื่อเกิดความยั่งยืนในอนาคต โดยมีการนำข้อมูลจากการเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุปออกมาได้ 4 ประเด็นดังนี้ รูปแบบการบริหารจัดการของ

กลุ่ม ปัญหาและอุปสรรคของกลุ่มผักปัจจุบัน แนวทางการพัฒนากลุ่มเพื่อเกิดความยั่งยืนในอนาคต ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มอยู่อย่างยั่งยืน

4.3 ผลที่เกิด

4.3.1 ผู้เข้าร่วมโครงการทราบถึงปัญหาของตนเอง มี 3 ปัญหา ดังนี้

4.3.1.1 ปัญหาการบริหารจัดการของกลุ่ม ยังขาดความร่วมมือ ความสามัคคี ความตรงต่อเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือการเข้าร่วมประชุม

4.3.1.2 ปัญหาของสมาชิก ยังขาดความซื่อสัตย์และความเสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม และควรพูดคุยกันมากยิ่งขึ้น รับฟังข้อเสนอแนะจากสมาชิกภายในกลุ่ม

4.3.1.3 ปัญหาของตลาด อยากให้ตลาดเพิ่มออเดอร์ในการรองรับผลผลิตในแต่ละรอบการปลูกเพื่อไม่ให้เกิดผลผลิตเสียหาย

4.3.2 ผู้เข้าร่วมโครงการทราบถึงแนวทางการพัฒนากลุ่มเพื่อเกิดความยั่งยืนในอนาคต โดยทางผู้จัดการกิจกรรมได้นำปัจจัยที่ทำให้กลุ่มอยู่อย่างยั่งยืนดังนี้

4.3.2.1 ด้านผู้นำ ต้องมีความรู้ มีทักษะและประสบการณ์ ในการจัดการกับปัญหาและร่วมหาแนวทางแก้ไขกับสมาชิก

4.3.2.2 ด้านสมาชิก ต้องมีความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ส่งเสริมให้มีความสัมพันธ์ที่ดีของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม

4.3.2.3 ด้านวัตถุประสงค์ของกลุ่ม มีการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันวัตถุประสงค์ต้องสอดคล้องกับสมาชิกกลุ่มและสมาชิกต้องมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

4.3.2.4 ด้านบริหารจัดการกลุ่ม ทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มรับรู้กฎระเบียบกติกาและพอใจในการได้รับผลประโยชน์ ควรมีกิจกรรมภายในกลุ่มอย่างต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมและพัฒนากระบวนการเรียนรู้

4.3.2.5 ด้านการสื่อสารภายในกลุ่ม ต้องมีการประชุมกลุ่มบ่อยขึ้น มีการพูดคุยแสดงความคิดเห็นกัน และการประชาสัมพันธ์ที่ดีและรวดเร็ว

4.3.2.6 ด้านผลผลิต ผลงานของกลุ่ม ปริมาณผลผลิตและคุณภาพผลผลิต ผลงานได้ตามเป้าหมาย มีตลาดรองรับผลผลิตและพัฒนาต่อยอดของผลผลิตเพิ่มขึ้นต่อไป

4.3.2.7 ด้านเงินทุนในกลุ่ม ต้องมีเงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่ม โดยมาจากการถือหุ้นของสมาชิกหรือการหักเปอร์เซ็นต์การขาย(ข้อมูลจาก กรมการพัฒนาชุมชน)

4.4 ผลลัพธ์

4.4.1 ได้เห็นกระบวนการดำเนินงานของกลุ่ม รวมถึงการบริหารจัดการคน การทำงานตั้งการเตรียมแปลง เตรียมเมล็ด และการเก็บผลผลิต จนถึงตลาดที่รับซื้อ

4.4.2 มีความร่วมมือในการทำงานของคนในกลุ่ม รับฟังปัญหาและร่วมแก้ไขกันมากขึ้น

4.4.3 มีแนวทางการแลกเปลี่ยนเทคนิคการดูแลพืช การปลูก และวิธีการบำรุงต่างๆ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีมากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาด

4.5 ปัญหาและอุปสรรค

4.5.1 พื้นที่ของเกษตรกรมีปัญหาทางด้านโครงสร้าง บางพื้นที่ไม่มีระบบน้ำในการทำการเกษตร ส่งผลให้ผลผลิตที่คาดการณ์ไว้อาจได้น้อยกว่าจำนวนที่คำนวณไว้

4.5.2 เกษตรกรบางรายยังไม่ได้ปลูกเป็นอาชีพหลัก ยังปลูกเป็นแค่อาชีพเสริม

4.5.3 เกษตรกรบางรายไม่มาประชุม อาจจะไม่เข้าใจถึงแนวทางการพัฒนากลุ่มเพื่อเกิดความยั่งยืน

4.6 สรุปผลโครงการ

4.6.1 จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ

ผู้เข้าร่วมโครงการ

(1) สมาชิก จำนวน 20 คน

(2) อาสาพัฒนาหมู่บ้าน จำนวน 5 คน

(3) เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาและจัดหาน้ำตำบลทุ่งโป่ง จำนวน 2 คน

4.6.2 สรุปประเมิน

“ในการจัดกิจกรรมครั้งนี้ได้เห็นถึงความร่วมมือของเกษตรกรที่เข้าร่วมประชุมและร่วมกิจกรรมต่อ ทำให้เกษตรกรได้เห็นปัญหาต่างๆที่แตกต่างกันไปแต่ละคน เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนและช่วยกันหาวิธีการแก้ไขปัญหา ได้รู้ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มยั่งยืนได้ ซึ่งในแต่ละหัวข้อที่น้อง ๆ นำเสนอแนะแนวทางในกิจกรรมนี้ถือเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ถ้ากลุ่มยึดทำตามได้ ถือว่าเป็นประโยชน์อย่างมากและได้แนวทางในการพัฒนากลุ่มต่อไปได้ดี หวังว่าอนาคตต่อไปกลุ่มจะเข้มแข็งมากขึ้น ทุกคนจะช่วยกันจัดการบริหารกลุ่มต่อไป”

นางจันทร์เพ็ญ ไชยคำ

(ประธานกลุ่มผัก)

“ปัญหาของกลุ่มผักปัจจุบันส่วนใหญ่จะเป็นการไม่รับฟังกัน ไม่อยากแสดงความคิดเห็น แต่พอมีปัญหาจะหาทางแก้ไขร่วมกันได้ ทั้งสมาชิกและคณะกรรมการ ถ้าไม่มีสำนักงานปิดทองฯ ทางชุมชนก็เตรียมความพร้อมที่จะรับมือเดินต่อด้วยเองได้ เพราะทางสำนักงานปิดทองฯ ได้วางแผนให้แล้ว ทั้งรูปแบบการทำงาน ราคาและที่สำคัญคือตลาดเรามีตลาดที่มีมาตรฐานรองรับอยู่แล้ว ดังนั้นถ้าไม่มีสำนักงานปิดทองฯ เราจะต้องบริหารจัดการกลุ่มให้มั่นคงและมีกติกาส่งเสริมแข่งขัน”

นางบุญเรือง ต้นโลห์
(สมาชิกกลุ่มผัก)

“จากการจัดกิจกรรมในครั้งนี้สมาชิกในกลุ่มทุกคนได้รับรู้ถึงปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในกลุ่มหรือเกิดกับตัวเกษตรกรเอง เช่นปัญหาศัตรูพืช ปัญหาสภาพอากาศ ปัญหาน้ำไม่เพียงพอในหารปลูก เพื่อที่จะนำปัญหาเหล่านั้นนำมาพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยกันและหาวิธีการแก้ไขปัญหา และได้รับรู้ถึงวิธีการจัดการบริหารแบบใหม่ที่กลุ่มยังไม่มี และทำให้เกษตรกรทุกคนมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตัวเองมากขึ้น”

นายศรายุทธ แสงสิริ
(อาสาพัฒนาหมู่บ้าน)

บรรณานุกรม

มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา
<http://www.pidthong.org/main.php> (7 มกราคม 2564)

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

กลุ่มผู้ปลูกผัก ตำบลทุ่งโป่ง อำเภอบุรณรัมย์ จังหวัดขอนแก่น

1. ชื่อ-นามสกุล..... เบอร์ติดต่อ.....
2. บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัดขอนแก่น
3. ปลูกผักเป็นอาชีพหลักหรือเป็นอาชีพเสริม
 (1) อาชีพหลัก (2) อาชีพเสริม
- 4.ต้นทุนในการปลูกผักต่อรอบ/ครั้ง เป็นเงินเท่าไร

- 5.กำไรในการปลูกผักต่อรอบ/ครั้ง เป็นเงินเท่าไร

- 6.ทำไมถึงสนใจเข้าร่วมกลุ่มปลูกผักกับโครงการปิดทองหลังพระฯ การปลูกผักแต่ละครั้งมีอุปสรรค
 อะไรบ้าง ได้ผลผลิตตามที่ตลาดต้องการหรือไม่

7. กลุ่มส่งเสริมผักของปิดทองหลังพระฯ มีข้อดีท่านหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

8. กลุ่มส่งเสริมผักของปิดทองหลังพระฯ มีข้อเสียหรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

9. ถ้าหากในอนาคตไม่มีปิดทองฯ กลุ่มปลูกผักจะสามารถอยู่ด้วยตัวเองได้หรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

10. ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการสร้างความยั่งยืนให้กลุ่มปลูกผัก ถ้าในอนาคตไม่มีปิดทองฯ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

รูปภาพ การลงเก็บแบบสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

รูปภาพ การลงเก็บแบบสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

รูปภาพ การลงเก็บแบบสัมภาษณ์เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

รูปภาพ การจัดกิจกรรม วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2564

รูปภาพ การจัดกิจกรรม วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2564